

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๕๒

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๒ กำหนดให้พรรคการเมืองที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และพรรคการเมืองดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๕ คือ ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยจะต้องดำเนินการให้ครบถ้วนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ คือ ภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ และต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคตามมาตรา ๓๐ ซึ่งอย่างช้าภายในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ และในมาตรา ๕๕ ได้กำหนดว่า หากพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๒ พรรคใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ ดังกล่าว ให้พรรคการเมืองนั้นยุบไปตามมาตรา ๖๕ และให้นายทะเบียนดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ซึ่งปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว พรรคปฏิรูปมีสมาชิกพรรคครบถ้วน แต่ไม่มีการจัดตั้งสาขาพรรคตามที่กฎหมายกำหนดไว้แต่อย่างใด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคปฏิรูปทราบว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้คำสั่งยุบพรรคปฏิรูป เนื่องจากไม่มีการจัดตั้งสาขาพรรคภายในระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดไว้ จึงให้หัวหน้าพรรคปฏิรูปยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หัวหน้าพรรคปฏิรูปยื่นคำชี้แจงว่า ตั้งแต่พรรคปฏิรูปดำเนินการจดทะเบียนพรรคการเมือง มีอุปสรรคหลายประการที่ไม่อาจดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองได้ทันตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งพรรคปฏิรูปไม่มีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยง หรือเจตนาฝ่าฝืนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้ยุบพรรคปฏิรูปนั้น หัวหน้าพรรคปฏิรูปไม่คัดค้านการที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคปฏิรูป

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและวินิจฉัยแล้ว มีคำสั่งให้ยุบพรรคปฏิรูป โดยให้แจ้งคำสั่งการยุบพรรคปฏิรูปไปให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ปัญหามีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องส่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่นั้น ข้าพเจ้าเคยมีความเห็นไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองแล้ว เพียงแต่แจ้งคำสั่งการยุบพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเท่านั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจะเป็นผู้ส่งคำสั่งดังกล่าวไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยศาลรัฐธรรมนูญไม่มีหน้าที่ที่จะต้องส่งคำสั่งยุบพรรค พร้อมคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีก ซึ่งในเรื่องนี้ข้าพเจ้าขอยืนยันความเห็นเช่นเดิม เพราะตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา คือ ให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้สั่งยุบพรรค แล้วแจ้งคำสั่งดังกล่าวไปยังนายทะเบียนพรรคการเมือง และนายทะเบียนพรรคการเมืองจะเป็นผู้ส่งคำสั่งยุบพรรคไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยศาลรัฐธรรมนูญไม่มีหน้าที่ที่จะต้องส่งคำสั่งยุบพรรคไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา และไม่ต้องทำคำวินิจฉัย พร้อมคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีก

การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งเรื่องการยุบพรรคการเมืองมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญนั้น เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้สั่งยุบพรรคการเมือง มิใช่เป็นกรณีที่เรื่องมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญเพราะมีผู้คัดค้าน หรือโต้แย้งเหมือนเช่นมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเอง หรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ (คือขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ) ให้ศาลส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย หรือมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยเช่นมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า ในกรณีที่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้น หรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ทั้งสองกรณีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องทำคำวินิจฉัยและส่งคำวินิจฉัย พร้อมคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ในเรื่องยุบพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดแต่เพียงว่า ให้แจ้งคำสั่งยุบพรรคการเมืองไปยังนายทะเบียนพรรคการเมืองเท่านั้น และเป็นหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะต้องส่งคำสั่งยุบพรรคการเมืองไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนไม่ต้องทำคำวินิจฉัยในส่วนตน และไม่ต้องส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ที่ประชุมศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนทำคำวินิจฉัย ส่วนของตน และส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

ข้าพเจ้าจึงขอทำคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคปฏิรูปเป็นพรรคการเมืองที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๘ ให้ครบถ้วน ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑) และมาตรา ๘๔ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดตามมาตรา ๘๒ ไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๘ ซึ่งกำหนดให้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ให้พรรคการเมืองนั้นเป็นอันยุบไปตามมาตรา ๖๕ และให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สั่งยุบพรรคการเมืองนั้น ซึ่งเมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว พรรคปฏิรูปมีสมาชิกพรรคครบถ้วน แต่ไม่มีการจัดตั้งสาขาพรรคตามที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป และหัวหน้าพรรคปฏิรูปยื่นคำชี้แจงว่าพรรคปฏิรูปมีอุปสรรคหลายประการ ไม่อาจดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคได้ทันตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่คัดค้านในการที่นายทะเบียนพรรคการเมือง เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป

เมื่อปรากฏว่า พรรคปฏิรูปไม่สามารถจัดตั้งสาขาของพรรคในแต่ละภาคภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดได้เช่นนี้ จึงถือว่าพรรคปฏิรูปมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๒๘ พรรคปฏิรูปต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕ (๕) และการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้มีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูปตามมาตรา ๖๕ พรรคสองเป็นการถูกต้องแล้ว

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคปฏิรูป

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ